

El castell de Barbablava

BÉLA BARTÓK

Divendres 12 d'abril del 2024, a les 19.30h

VERSIÓ CONCERT *Temporada 2023-2024*

Amb el suport de

**Gran Teatre
del Liceu**

Òpera en un acte

Llibret de Béla Balázs basat en el conte *Barbablava* de Charles Perrault.

Estrena absoluta: 24/5/1918 al Hungarian State Opera House de Budapest

Estrena a Barcelona: 21/12/1954 al Gran Teatre del Liceu

Darrera representació al Liceu: 20/04/2008

Total de representacions al Liceu: 19

Dediquem la funció d'*El Castell de Barbablava* a la memòria de Michael Boder, director musical del Teatre entre 2008 i 2012

Fitxa artística

Barbablava **Nicholas Brownlee**

Judit **Victoria Karkacheva**

Assistència a la direcció musical

Véronique Werklé

Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu

Director **Josep Pons**

Durada total aproximada: **1 h**

Gran Teatre
del Liceu

Resum argumental

Acte únic

Una gran sala del castell del duc Barbablava, enfosquida per la manca de finestres. Arriben el duc i la seva recent esposa, Judit. L'estança, circular, està envoltada per set portes. Angoixada per l'ambient tancat que s'hi respira, Judit demana les claus a Barbablava per anar-les obrint.

Les primeres portes deixen entreveure una sala de tortura amb les parets tacades de sang, la sala d'armes, la del tresor i la del jardí, d'on surten llums de colors diversos. La primera porta s'obre coincidint amb la violència de la situació marcada per la sang.

L'obertura de la següent porta deixa veure una sala d'armes. Al final del fragment, Judit es mostra sinuosa i seductora, per tal que Barbablava li lliuri les claus de la resta de les portes del castell, però Barbablava li adverteix que val més no seguir obrint més portes.

La cinquena porta, d'on surt una llum encegador, amaga restes de sang i Barbablava dona a Judit una última oportunitat: podrà obrir la sisena porta, però no la setena. La sisena amaga un doll d'aigua que, segons Barbablava, és el resultat de les llàgrimes vessades per les seves altres dones.

Quan Judit obre la setena porta, apareixen tres dones precioses que

representen el matí, el migdia i el vespre de la vida. Barbablava s'hi adreça i confessa que encara les estima. Aleshores, Barbablava fa saber a Judit que ella representa el més bell, la nit, després de la qual hi ha la nit eterna, el no-res. Llavors, Judit es veu obligada a entrar per la setena porta, que es tancarà darrere seu per no obrir-se mai més.

Compositor. Béla Bartók (1881-1945) és el gran nom propi de la música hongaresa del segle XX (amb perdó de Zoltán Kodály). Va ser un compositor extraordinari i molt bon pedagog per al piano, autor dels cèlebres *Mikrokosmos*, 153 exercicis de dificultat progressiva. Decisiu per al desenvolupament de la música orquestral del segle XX, la seva influència és evident, per exemple, al cinema, de la mà del seu deixeble Miklós Rózsa.

La de Bartók és una obra que es pot dividir en tres etapes que constitueixen el nucli principal de les seves obres: una primera de caràcter fundacional, amb l'intent de sintetitzar la música oriental i l'occidental (fins als anys trenta); una segona d'extraordinària originalitat i plenitud, totalment madura, buscant una música pura i, finalment, la darrera etapa, la de l'exili nord-americà —va morir a Nova York—, amb punts de contacte amb l'obra de Stravinsky i de Schönberg.

La producció del músic hongarès (nascut, tanmateix, a Romania) inclou un eclecticisme que es palpa en la producció de cambra —especialment en els quartets de corda—, música simfònica —amb una obra fonamental com la *Música per a corda, percussió i celesta*, de 1936— i música escènica —com els ballets *El mandarí meravellós* i *El príncep de fusta*, a més de la seva única òpera, *El castell de Barbablava*—.

Llibret i Llibretista. Inspirant-se en el relat *La Barbe Bleue* de Charles Perrault, que el 1695 va recrear la figura del sanguinari assassí Gilles de Rais, el poeta, dramaturg, i crític i estudiós del cinema Béla Balázs va construir un llibret que va més enllà del conte per endinsar-se en els foscos i, a voltes, sinistres viarans de l'inconscient. De fet, el tema ja havia estat posat en solfa per Paul Dukas a la seva òpera *Ariane et Barbe-Bleue*, escrita entre 1899 i 1906, i estrenada a París el 1907 amb text de Maurice Maeterlinck.

L'òpera de Bartók aconsegueix, amb el llibret de Balázs, ser un eficaç periple que va de la foscor a la foscor passant per camins de llum, gràcies a l'habilitat del músic en l'ús de les tonalitats per a cadascuna de les portes que Judit va obrint en companyia del seu recent espòs.

Estrena. *A kékszakállú herceg vára* (*El castell de Barbablava*) es va estrenar a l'Òpera Reial de Budapest el 24 de maig de 1918. Bartók havia enllestit la partitura el 1911 però, tot i així, la va anar modificant fins a l'estrena. Com que no va tenir èxit, el músic encara hi va anar fent retocs fins a la versió definitiva de 1938, que aleshores sí que obtingué un èxit esclatant.

Estrena al Liceu. L'òpera de Bartók va arribar al Liceu per primera vegada el 21 de desembre de 1954. De fet, es va representar com a segona part d'un espectacle que incloïa, a la primera, l'oratori escènic *Jeanne d'Arc au bûcher*, de Honegger, amb el protagonisme de l'actriu Ingrid Bergman dirigida pel seu marit, Roberto Rossellini. *El castell de Barbablava* va comptar amb les veus de Roger Hyeronimus i Margaret Mas, amb narració de Gustav Rubbel i direcció musical de César Mendoza Lassalle.

**AMB
EL TELÓ
ABAIXAT**

**Gran Teatre
del Liceu**

Imaginem-nos la llum de la cultura més viva que mai

Vint-i-set anys acompanyant al Liceu,
donant suport en la seva transformació digital,
perquè els seus llums no deixin mai de brillar.

